

Fotoprojekt i konfirmandstuen

Af Peter Ulfsgaard, sognepræst i Spentrup, Gasum og Asferg Kirker, og Preben Medom Hansen, medarbejder ved kk44 Skoletjenesten i Silkeborg

At genfortrylle og gense det skjulte sammen.

At gå på opdagelse i sammenhængen mellem religiøse tekster og de unges egne iagttagelser og billeder af verden.

»Oplevede til en koncert ved katedralskolens juleafslutning i domkirken, at da musikken havde spillet sig varm, begyndte det at sne uden for de høje vinduer. Det er hvad der kan ske, men mere mærkeligt var det, at de store snefnug

dansede lystigt opad til musikken, Telemann tror jeg, det var.

Jeg havde ingen naturlove der kunne forklare det, men da jeg i pausen havde sneget mig til at kaste et blik i noderne, kom forklaringen:

De står på hovedet, noderne, snefnuggene var lydigt i færd med at vende tilbage til den Himmelby, de kom fra.«

(Mathiesen 2018: p.10)

»Det er på ingen måde ny viden, at kunsten, poesien og musikken bærer vidnesbyrd om, at der er mere, end øjet kan se.«

Hos digteren Eske K. Mathiesen vender musikken i domkirken tilbage til den Himmelby, hvorfra den himmelske musik selvfølgelig kommer. Tilbage til dér, hvorfra de guddommelige horn sender lyden ned i verden. Fra det høje til det lave, hernede, hvor vi higer og søger. I vores verden, hvor det, der kan ses med lukkede øjne og høres med hænderne for ørerne, er mysteriet, og hvor æstetiske erfaringer har gyldighed som anelser og fornemmelser for det hellige. Det er på ingen måde ny viden, at kunsten, poesien og musikken bærer vidnesbyrd om, at der er mere, end øjet kan se. Vi taler jævnlige om, at kunstneren er inspireret og i den forstand ude af sig selv, når værket er i sin vorden. Men kan man formidle denne fornemmelse eller anelse for sammenhæng og forundringsparathed til en gruppe teenagere på vej mod det gamle overgangsritual konfirmationen?

Selvom det alene er Vorherre, der tager sig af miraklerne, så er det vores erfaring, at det ikke er umuligt at undervise konfirmander ved at henvise til det under, tilværelsen er. Vi er i månerne op til konfirmation på en (ud-)dannelsesrejse sammen, og i denne dannelse kan det også være underviserens/præstens opgave at pege på åbninger i fortællinger og billeder, der peger mod den Himmelby, hvorfra musikken, kunsten og litteraturen drysser ned over os.

»Det »mere« åbnede drengen for en forståelse af, at der altid er mere at se og sige.«

»Der er mere!«

Drengen, John Norman, kom jævnlige på besøg i en lejlighed i Oslo, hvor den pensionerede skibskaptajn Fred Olsen boede med sin kone. Lejligheden var fyldt af etnografika fra kaptajnens mange rejser, især et gammelt japansk tuschmaleri fangede hver gang drengens opmærksomhed. På en gammel læsepult stod det detaljerede maleri med sine mange historier fra en japansk landsby i 1400-tallet. John Norman fortalte som voksen om én særlig dag, hvor Fred Olsen tog billedet ned og sagde til drengen: »Der er mere!« Det »mere« åbnede drengen for en forståelse af, at der altid er mere at se og sige. Maleriet viste sig at være en japansk »makimono«, et billede,

der var monteret på rundstokke og som kunne rulles ud til en imponerende bredde og dermed bestod af mange flere historier end dem, John Norman kendte.

Det er den norske forfatter Jan Kjærstad, der i »Normans område« (Kbh. 2013) fortæller om begivenheden i lejligheden, og den betydning det fik for en dreng i Oslo at se verden åbne sig og afsløre nye perspektiver og historier. For John Norman blev oplevelsen vejen til et liv med litteratur og kunst.

Gennem poesi, fortælling, fotografering, redigering og udstilling er det håbet at skærpe konfirmandernes evne til at se verden i dens mangfoldighed. Det er vores håb, at konfirmanderne forstår og erfarer, at et billede i samme grad som en tekst er en tolket forståelse af verden. Både tekster, billeder og fotografier rummer flere lag af fortællinger.

Perspektivet afgør hvad vi ser

I arbejdet med både fotografier og bibelttekster forsøger underviseren/præsten at demonstrere, hvordan verden former sig for vore øjne, alt efter hvilket perspektiv vi anlægger. Valgkampen i 2022 er et skoleeksempel i, hvordan ens politiske ståsted og udgangspunkt bestemmer, hvad man prioriterer i verden. Hvis det er en diskussionslysten konfirmandklasse, er mulighederne legio for at finde citater og vinkler på, hvordan vores folkevalgte vinkler verdens udfordringer. Det bringer også både religion, tro og teologi ind på samme fælles bane, hvor folkekirke, folkestyre, folkeskole og folketing ikke bare deler folke-præfikset og åbner konfirmandernes øjne for, hvordan vores perspektiv og vinkel på samme tid både åbner og begrænser det, vi ser på.

[Det (selv)forelskede par på det delte foto er et eksempel på, hvordan en sådan diskussion kan startes, inden konfirmanderne går på fotosafari/opdagelse i deres verden med et enten selvvalgt eller af præsten valgt bibelcitater i tankerne.]

Præsenter de gode og flertydige billeder

Underviseren/præsten leverer enten selv eksempler på, hvordan gode billeder forundrer og forandrer verden, eller bedre (hvis holdet er godt) beder konfirmanderne om selv at indsamle eksempler på billeder, der ligesom

fortællinger har ændret verdens gang eller menneskers gang i verden. Undervejs i den fælles billedfor dybelse (gerne på storskærm i undervisningslokalet) vil det forhåbentligt gå op for de billedstærke konfirmander, at det set altid afhænger af øjnene, der ser, og derfor har hverken fortællingerne, verden eller troen kun én vinkel, ét perspektiv eller én sandhed. Måske bliver det forelskede kys til noget andet, når det viser sig at være et »selfie-kys«? Som drengen i det lille uddrag fra Jan Kjærstads roman, – så må det moderne menneske have øjnene åbne for det »mere«, der kan vise veje at gå.

Konfirmander på fotojagt

Da forløbet kørte som udskolingsprojekt via de folkekirkelige skoletjenester i Randers og Silkeborg, kunne eleverne vælge et af følgende citater:

- Min Gud, min Gud! Hvorfor har du forladt mig?
- Jeg så en ny himmel og en ny jord
- Mennesket skal ikke leve af brød alene
- Led os ikke ind i fristelse
- Ja, jord er du, og til jord skal du blive
- Der skal være lys

Eleverne skulle vælge et citat

Tage et billede til citatet

Efterbehandle billedet i et redigeringsprogram

Brug billederne til samtale

Når konfirmanderne har arbejdet med et udvalg af bibeltekster og sat disse tekster i forbindelse med egne fotooptagelser, printes disse og diskuteres på holdet. Enten printes alle holdets billeder, eller man vælger i fællesskab de 10 mest interessante og fortællende værker, der, hvis muligt, printes i stor størrelse og udstilles i sognegård/klasselokale/plejehjem. Denne sidste del af arbejdsprocessen understøtter konfirmandernes tillid til egne visuelle- og fortolkningsevner. Erfaringen er, at det hver gang lykkedes konfirmanderne at skabe kunstværker, der åbner for yderligere samtale om både bibel, poesi, nærvær og fotografi.